

N:o 84.

Af Herr I. Lyttkens: Om beviljande af ytterligare statslån för byggande af jernvägen Helsingborg—Halmstad med bibanan Höganäs—Kattarp—Åstorp.

Flera försök hafva blifvit gjorda för att åstadkomma en jernväg genom hela Hallands län emellan Göteborg och Helsingborg, den så kallade vestkustbanan, men alla dessa försök hafva hittills misslyckats dels till följd af bristande kapitalstyrka inom länet, dels i saknad af understöd från statens sida.

Då det sålunda visat sig omöjligt att åstadkomma ett bolag för byggandet af *hela* banan, bildades år 1881 ett bolag under namn af Skåne—Hallands jernvägsaktiebolag, för att bygga en del af denna jernväg, nemligen mellan Helsingborg och Halmstad, och sålunda bygga den första delen af vestkustbanan.

Vid förra riksdagen väcktes motion om lån och anslag i och för byggandet af hela vestkustbanan, men Riksdagen afslog den gjorda framställningen.

Då nu något statsanslag ej var att påräkna, var det för bolaget en nödvändighet att försöka bygga banan så billigt som möjligt, blott att den uppfylde ortens behof. Detta ansågs af alla vara tillgodosedt med en bana af samma spårvidd som statens banor, men med lätt öfverbyggnad. Ritningar, planer och kostnadsförslag uppgjordes i enlighet härmed, och bolaget anhöll hos Kongl. Maj:t om koncession att få bygga banan samt om fastställelse å planer och kostnadsförslag. Kongl. Maj:t fäste dock vid koncessionens beviljande det vilkor, att banan skulle byggas med tyngre öfverbyggnad och med likadan rörlig materiel som å statens banor, samt att, så vidt möjligt

vore, bättre lutningsförhållanden borde åstadkommas. Dessa förbättringar, som egentligen afse det allmänna behovet, ökade kostnaderna

för tyngre skenor och bättre materiel m. m.	kronor	367,500: —
» förbättring af lutningsförhållandena ungefär	»	132,500: —
	eller tillsammans kronor	500,000: —

Jernvägen i sin helhet med bibanan Höganäs—Åstorp, med den tyngre öfverbyggnaden och öfriga förbättringarne, skulle enligt det af Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsen pröfvade och af Kongl. Maj:t fastställda kostnadsförslag, komma att kosta

kronor 4,797,000: —

Hallands läns landsting, ortens invånare, städer och kommuner tecknade aktier till ett belopp af

» 2,421,000: —

deraf $\frac{1}{5}$ är inbetald och förbindelser afgifna för inbetalning af återstoden i stadgad ordning;

den andra hälften af beräknade anläggningskostnaden hade bolaget hoppats att erhålla som statslån, men förmodligen till följd af dels den ringa summa, Riksdagen har anvisat för understödjande af enskilda jernvägsföretag och dels de många sökande, som anmält sig till erhållande af lån till sådana företag, erhöll Skåne—Hallands jernvägsbolag blott

» 1,500,000: —

som statslån.

Återstod för bolaget att anskaffa

» 876,000: —

Dels genom ett särdeles billigt inköpspris å stål-skenor och dels genom besparingar å såväl administrationskostnader som i andra afseenden, dels derigenom att ännu någon mer, fastän obetydlig aktieteckning är att påräkna, har styrelsen nedbringat bristen, så att nu uppgår den blott till omkring

» 500,000: —

Då de ökade kostnaderna uppkommit hufvudsakligen i det allmännas intresse och således afse ett statens ändamål och till följd af de förbättringar Kongl. Maj:t i det allmännas intresse ansett nödvändigt att föreskrifva, så vore det med billighet och rättvisa öfverensstämmande, att staten också betalade hvad dessa förbättringar kosta, men en sådan begäran, huru billigt och rättvis den än i sig sjelf vore, vågar jag dock ej framställa, utan kommer blott att anhålla om lån, fastän andra banor, såsom t. ex. Karlskrona-

banan, fått både lån och anslag, när staten fordrat solidare eller bättre byggnad, än hvad bolagen för sina ändamål ansett behöfligt.

Det egentliga skäl, som vid förra riksdagen anfördes för afslag å den då gjorda framställningen om lån och anslag till vestkustbanan, nemligen att saken ej var utredd, förefinnes ej i år, ty för den delen af banan, till hvilken nu äskas lån, har Kongl. Maj:t meddelat koncession, fastställt ritningar, planer och kostnadsförslag; bolag är bildadt, som har kapital till mer än hälften af anläggningskostnaden; den af Kongl. Maj:t föreskrifna deposition af 100,000 kronor i Statskontoret är verkställd; dessutom äro bästa sorts stålskenor af föreskrifven tyngd inköpta; entreprenör är antagen för arbetets utförande, och denne har ställt föreskrifven säkerhet för uppfyllandet af sitt åtagande, hvarförutom flera förberedande åtgärder för arbetets påbörjande äro vidtagna.

Jernvägen Helsingborg—Halmstad går för det mesta genom särdeles bördiga och tätt bebodda trakter: den berör 4 städer, och genom sin bibana sätter den Höganäs i förbindelse med landets öfriga jernbanor; dessutom genomskär den de rika kalklagren vid Hallandsås. En sådan bana bör komma att få en ganska stor trafik, och då dertill kommer, att bolaget eger utan återbetalningsskyldighet mer än hälften af hvad banan högst kan komma att kosta, så bör ej ringaste tvifvel ega rum, att ej banan skall kunna föränta och amortera ett statslån af 2 millioner kronor.

Om staten ej beviljar bolaget det nu begärda lånet, så möter det ganska stora svårigheter för bolaget att få ett lån, ty då staten förbehållit sig första inteckningen i hela jernvägen, och bolaget således ej har denna säkerhet att erbjuda, så faller det sig svårare för styrelsen att mot andra inteckningen i jernvägen kunna upptaga lån.

Förutom det redan anförda förnämsta skälet för lånets beviljande, nemligen att bristen uppkommit hufvudsakligen af den anledning, att banan i och för det allmännas intresse och behof skall byggas solidare och dyrare, vågar jag här anförä ytterligare ett skäl, nemligen att Hallands läns invånare, under många år fått betala sin andel i kostnaden för såväl stambanorna som till de enskilda jernbanor, hvilka fått sig anslag beviljade af statsmedel, utan att länets invånare kunna anses hafva någon direkt nytta af stambanorna, emedan de ligga för långt från länet.

Med anhållan att få till Stats-Utskottet öfverlemna handlingar, som styrka de af mig här gjorda uppgifter, får jag vördsamligen föreslå,

att Riksdagen täcktes bevilja Skåne—Hallands jernvägsaktiebolag i och för byggande af jernvägen Helsing-

borg—Halmstad med bibanan Höganäs—Kattarp—Astorp ett lån, stort 500,000 kronor, på samma vilkor, som Kongl. Maj:t föreskrifvit för det åt bolaget redan i nåder beviljade statslånet.

Stockholm den 26 Januari 1883.

I. Lyttkens.

Uti ofvanstående förslag förena sig:

Carl Ifvarsson. A. W. Angel.

N:o 85.

Af Herr G. af Trolle: Om nedsättning i årliga räntan och amorteringen å låneunderstöd af statsmedel för vissa jernvägsanläggningar.

Under åberopande af de skäl Herr R. Törnebladh anført för den motion han, understödd af flere andra ledamöter i Första Kammaren, väckt om nedsättning i räntan och årliga amorteringen för af staten lemnade låneunderstöd åt vissa jernvägsanläggningar, får jag härmed vördsamt föreslå,

att Riksdagen, i fall sagde motion vinner bifall, ville medgifva nedsättning i årliga räntan till fyra och en half procent och amorteringen till en half procent för jemväl de låneunderstöd, som lemnats och återstå för jernvägsanläggningarne mellan Vexjö och Karlskrona, Krylbo och Norbergs jernmalmfält, Sundsvall och Torpshammar, Upsala och Gefle m. m. samt Ludvika och Kils station å nordvestra stambanan.